

EDUCAȚIA SOCIOEMOȚIONALĂ LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

**Cercetare integrată de diagnoză națională
și evaluarea impactului programului
Să fim prieteni – Fără bullying**

Raportul sintetic al cercetării - Ianuarie 2026

EDUCAȚIA SOCIOEMOȚIONALĂ LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ.

Cercetare integrată de diagnoză națională și evaluarea impactului programului

Să fim prieteni – Fără bullying

Raportul sintetic al cercetării

Coordonator:

Gabriela Alexandrescu, Președinte executiv Salvați Copiii

Autori:

Cristina Adam, Coordonator Centrul de resurse antibullying,

Roxana Paraschiv, Coordonator Centrul de Informare, Documentare și Cercetare privind Drepturile Copilului

Contribuții:

Mariana Moraru, expert educație Salvați Copiii

Clara Constantin, expert educație Salvați Copiii

Colectare de date și analiză inițială a datelor: Cult Market Research

© 2026 Salvați Copiii România

*Această cercetare este elaborată de **Salvați Copiii România**, cu sprijinul financiar al **Fundației OMV Petrom** în cadrul proiectului **Să fim prieteni – Fără bullying**.*

Mai multe informații despre proiect puteți afla la safimprieteni.ro.

ISBN: 978-606-8038-70-4

EDUCAȚIA SOCIOEMOȚIONALĂ LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ.

**Cercetare integrată de diagnoză națională
și evaluarea impactului programului
Să fim prieteni – Fără bullying**

Raportul sintetic al cercetării

Ianuarie 2026

Cuvânt înainte

Dincolo de achizițiile cognitive, primii ani de viață sunt esențiali pentru dezvoltarea socioemoțională a copiilor, pentru capacitatea lor de a relaționa, de a își construi stima de sine, de a gestiona conflictele și de a-și găsi locul în comunitate.

Fenomenul bullyingului, chiar și atunci când apare la vârste fragede, nu poate fi privit ca un comportament tranzitoriu, ci ca un semnal al unor vulnerabilități mai profunde la nivelul comunităților: când copiii se simt nesiguri în cadrul grupului din care fac parte, apare teama de excluziune socială. Copiii afectați pot încerca să facă față fricii de excludere căutând aliați pentru a îi exclude pe alții. Bullyingul poate avea consecințe grave asupra dezvoltării și stării de bine a unei persoane, atât în copilărie, cât și la vârsta adultă. Persoanele care au fost marginalizate și excluse în copilărie dezvoltă adesea probleme de sănătate mintală mai târziu în viață.

De mai bine de 10 ani, Salvați Copiii lucrează cu sute de unități de învățământ, cu mii de specialiști, zeci de mii de copii și părinți pentru a cultiva valori care să asigure un climat educațional sigur în unitățile de învățământ, relații pozitive între copii și între copii și adulți.

„Să fim prieteni – Fără bullying” s-a dovedit a fi una dintre cele mai eficiente metode de lucru, având la bază cercetări științifice și experiența partenerilor noștri – Salvați Copiii Danemarca și Mary Foundation. Salvați Copiii România a adaptat metodologia pentru contextul românesc și a extins programul cu sprijinul Fundației OMV Petrom, monitorizând constant impactul programului și modul în care acesta răspunde nevoilor copiilor.

Datele și concluziile prezentate în acest raport sinteză reflectă realități semnalate de cadre didactice, părinți și specialiști: dificultăți în gestionarea relațiilor dintre copii, situații de excludere și izolare socială timpurie, presiunea emoțională resimțită de adulții care lucrează cu copiii și nevoia de instrumente clare, coerente și validate pentru prevenirea bullyingului. În același timp, studiul evidențiază potențialul real de schimbare atunci când intervențiile sunt construite pe baze științifice solide, abordează comunitatea educațională ca întreg și investesc în dezvoltarea competențelor socioemoționale ale copiilor încă din primii ani de viață.

Ne dorim ca acest studiu să fie un instrument util pentru decidenți, instituții de învățământ, specialiști, organizații și toți cei interesați de bunăstarea copiilor, contribuind la o înțelegere mai profundă a importanței educației socioemoționale și la dezvoltarea unor politici și practici care să răspundă real nevoilor copiilor din România.

Gabriela Alexandrescu,
Președinte executiv Salvați Copiii

CUPRINS

I. ARHITECTURA CERCETĂRII	9
II. CONTEXT	10
Cadru normativ și curricular	10
Programul „Să fim prieteni – Fără bullying”	10
III. PERSPECTIVA CADRELOR DIDACTICE ȘI PĂRINȚILOR CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA SOCIOEMOȚIONALĂ ȘI PREVENIREA BULLYINGULUI LA NIVEL PREȘCOLAR:	12
Rolul educației socioemoționale	12
Cadrul valoric	14
Raportarea la fenomenul de bullying	16
Tipuri de comportamente problematice mai frecvente și impactul observat asupra copiilor	17
Deschiderea față de programele de educație socioemoțională	19
Comunicarea și parteneriatul profesori - părinți	21
IV. EVALUAREA MODULUI ÎN CARE PROGRAMUL „SĂ FIM PRIETENI – FĂRĂ BULLYING” RĂSPUNDE LA NEVOILE IDENTIFICATE:	25
Măsurarea schimbărilor privind incidența comportamentelor negative în rândul copiilor	32
Măsurarea schimbărilor în atitudinile și practicile părinților	34
V. CONCLUZII FINALE	36

I. ARHITECTURA CERCETĂRII

Prezenta cercetare integrată reunește două studii majore despre **educația socioemoțională și fenomenul de bullying** în grădinițele din România. Cele două studii sunt complementare și oferă o **diagnoză națională a problematicii și a nevoilor** din sistem și o **evaluare a unei soluții educaționale**, respectiv programul „Să fim prieteni – Fără Bullying” inițiat și implementat în grădinițe din România de Organizația Salvați Copiii, cu sprijin financiar din partea Fundației OMV Petrom.

Primul studiu – „*Diagnoza educației socioemoționale și a fenomenului de bullying în grădinițele din România*” - își propune să ofere o imagine detaliată cu privire la abordarea educației socioemoționale în cadrul sistemului educațional la nivel preșcolar, iar cel de al doilea - „*Studiu de evaluare a impactului programului Să fim prieteni – Fără bullying*” își propune să identifice efectul metodologiei care introduce în cultura comunității educaționale valori adoptate de cadre didactice, copii și părinți, prin urmărirea unor rezultate măsurabile.

Designul metodologic integrat

Ambele studii au folosit o abordare integrată care a combinat:

- O componentă **calitativă** – focus grupuri cu cadre didactice și părinți pentru înțelegerea experienței directe; interviuri în profunzime cu experți din educație (inspectorate școlare, centre de resurse educaționale, autorități locale) pentru perspectiva sistemică.
- O componentă **cantitativă** – Chestionare pe eșantioane reprezentative pentru cuantificarea fenomenelor la nivel național:
 - Pentru studiul de diagnoză: cercetare descriptivă extinsă pe eșantion reprezentativ național (687 cadre didactice, 784 părinți)
 - Pentru evaluarea impactului: Design experimental cu măsurări pre- și post-intervenție pentru izolarea efectelor datorate programului (80 cadre didactice, 171 părinți)
 - Complementar, Organizația Salvați Copiii a colectat independent 611 chestionare de la educatori (ante) și 404 (post), precum și 4.845 chestionare de la părinți (ante) și 2.148 (post). Acestea au fost folosite pentru validarea și completarea analizei.

În continuare, prezentăm un raport sintetic de analiză care reunește cele mai relevante rezultate și concluzii desprinse din cele două componente ale cercetării.

II. CONTEXT

Percepția generală asupra rolului grădiniței a înregistrat o evoluție semnificativă în România constând în recunoașterea tot mai accentuată a importanței educației timpurii pentru dezvoltarea globală a copilului și pentru succesul ulterior în viața de adult. Totuși, atenția publică rămâne predominant orientată către competențele cognitive ce pot fi stimulate în perioada preșcolarității, în timp ce abilitățile socioemoționale sunt adesea percepute ca fiind mai dificil de măsurat și, prin urmare, mai puțin vizibile în evaluările oficiale și mai puțin adresate în practică.

Cadru normativ și curricular

Legea 198/2023 a învățământului preuniversitar afirmă din primul articol că: „misiunea învățământului preuniversitar este aceea de asigurare a condițiilor și a cadrului necesar pentru atingerea potențialului de dezvoltare al fiecărui beneficiar primar al educației, atât din punct de vedere cognitiv, socioemoțional, profesional, civic, cât și în domeniul antreprenoriatului (...).”ⁱⁱ ⁱⁱⁱ.

Curriculumul pentru educație timpurie, introdus încă din 2019² este organizat în jurul a cinci domenii ale dezvoltării copilului:

- dezvoltarea fizică, a sănătății și igienei personale;
- dezvoltarea socioemoțională;
- dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii;
- dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii;
- capacități și atitudini în învățare.

Curriculumul pentru educație timpurie enumeră comportamentele asociate fiecărei dimensiuni, inclusiv cea socioemoțională, pe care este de așteptat să le manifeste copilul la finalul perioadei preșcolare.

În ciuda progreselor înregistrate la nivel normativ și curricular, formarea inițială a cadrelor didactice, inclusiv a celor din educația timpurie, rămâne puternic centrată pe conținuturi și pe rolul cadrului didactic, și mai puțin pe învățarea centrată pe copil și dezvoltarea socioemoțională a acestuia. În schimb, la nivelul formării continue, dimensiunea socioemoțională este bine acoperită de unele programe complementare, dar accesul la acestea nu este uniform, depinzând de interesul cadrelor didactice, localizarea grădinițelor și disponibilitatea furnizorilor.

Per ansamblu, etapa preșcolară este tot mai valorizată ca etapă esențială a formării copilului, însă această recunoaștere rămâne însoțită de o inerție la nivel de acțiune și nu este, încă, transpusă într-un cadru sustenabil de dezvoltare pe termen lung.

Programul „Să fim prieteni – Fără bullying”

„Să fim prieteni – Fără bullying” este un program de dezvoltare socioemoțională și prevenire a bullyingului care are la bază metodologia *evidence based* „Free of bullying” – dezvoltată de **The Mary Foundation** și **Save the Children Danemarca**.

Programul este conceput pentru a sprijini unitățile de învățământ să adopte **o perspectivă comunitară asupra educației socioemoționale** și astfel, să construiască o cultură care contribuie la **prevenirea bullyingului**.

Începând cu ianuarie 2020, Salvați Copiii România a pilotat și adaptat metodologia pentru contextul românesc cu aprobarea Ministerului Educației și CMBRAE, sub denumirea „Să fim prieteni – Fără bullying”. Începând cu 2023, programul a fost extins la nivel național cu sprijinul financiar al Fundatiei OMV Petrom.

„Să fim prieteni – Fără bullying” pornește de la premisa că experiențele pe care le au copiii zi de zi în relație cu colegii și educatoarea determină formarea unor tipare comportamentale. Dacă experiențele sunt pozitive, ele contribuie la formarea stimei de sine și a curajului de a se integra în noi comunități - în timpul liber, la școală, în relațiile personale și în viața profesională. Dacă experiențele sunt neplăcute, pot duce la emoții negative, neîncredere în tot ce ne înconjoară și sentimentul de singurătate. De aceea, este important ca adulții să lucreze cu intenție și continuu pentru a crea comunități sigure și incluzive pentru copii în grădinițe.

Programul răspunde nevoilor sistemului educațional prin activitățile-pilon la care au acces grădinițele care aleg să introducă în rutina zilnică activități și practici sociale specifice, cu scopul de forma comportamente bazate pe cele 4 valori: toleranță, grijă, curaj și respect.

„Să fim prieteni – Fără bullying” oferă oportunități de formare personalului didactic și nedidactic, la nivelul unităților de învățământ, asigurând astfel înțelegerea utilizării eficiente a instrumentelor de lucru și practicilor sociale. Instrumentele pedagogice utilizate în program vizează îmbunătățirea relațiilor dintre copii, dar și dintre copii și cadrele didactice, dintre copii și părinți, cadre didactice și părinți, pentru că fiecare dintre intervențiile specifice programului este o transpunere în relațiile din comunitate a celor 4 valori.

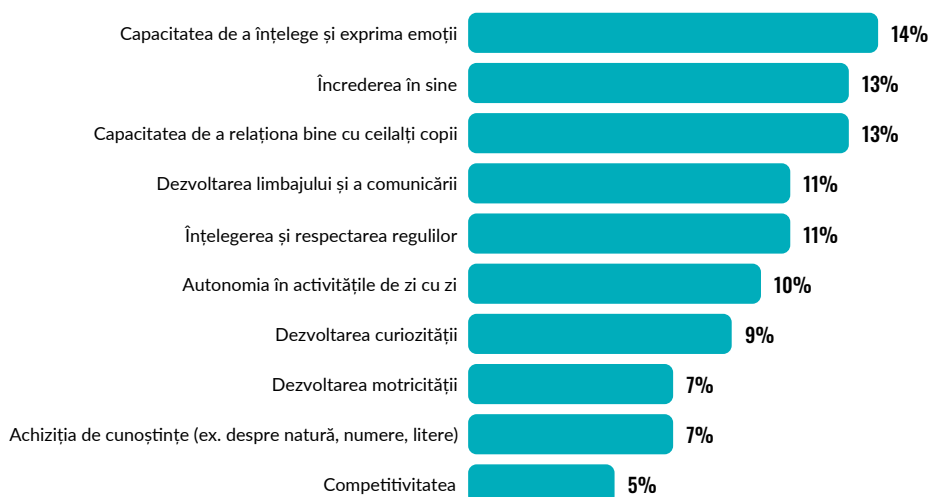

III. PERSPECTIVA CADRELOR DIDACTICE ȘI PĂRINȚILOR CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA SOCIOEMOȚIONALĂ ȘI PREVENIREA BULLYINGULUI LA NIVEL PREȘCOLAR

Rolul educației socioemoționale

Profesorii din învățământul preșcolar acordă o importanță ridicată în mod aproape egal unui număr semnificativ de abilități și competențe.

Q7. Dacă ar fi să vă gândiți la ce contează cu adevărat pentru copiii din grupa dumneavoastră, ce ați spune că e cel mai important să le cultivați? (procente calculate din nr de mențiuni) (N=687)

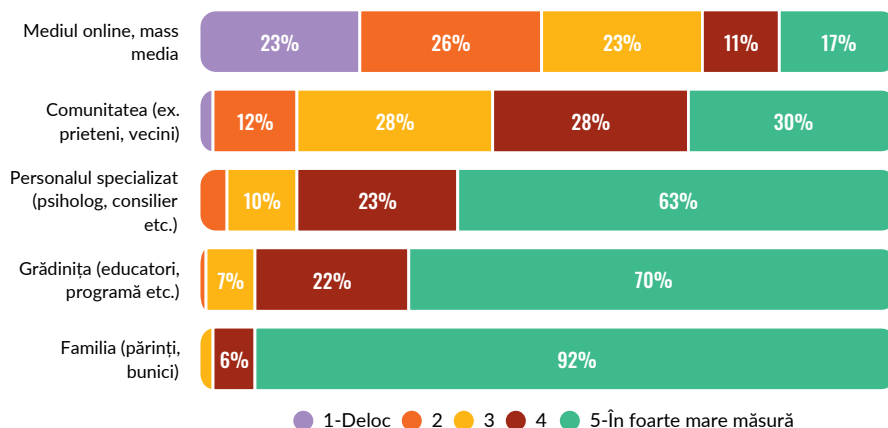
Prioritizarea aleasă de cadrele didactice urmează un traseu pornind de la siguranță interioară și ajungând la explorare exterioară:

- **RESURSE INTERIOARE - 27%**
 - Înțelegerea emoțiilor (14%)
 - Încrederea în sine (13%)
- **DESCHIDEREA SOCIALĂ - 24%**
 - Relațiile cu ceilalți copii (13%)
 - Comunicarea (11%) = instrumentul de navigare în lume
- **ACOMODAREA LA REALITATE - 21%**
 - Regulile – înțelegerea și respectarea lor 11%
 - Autonomia = echilibrul intern prin înțelegerea cadrului exterior 10%
- **ACHIZIȚIA DE COMPETENȚE - 23%**
 - Curiozitatea (9%) = dorința de explorare
 - Cunoștințele (7%) = integrarea informațiilor
 - Motricitatea (7%) = priceperea practică
- **AUTO-EVALUARE ÎN RAPORT CU CEILALȚI**
 - Competitivitatea (5%).

Indiferent de mediul de proveniență, cadrele didactice consideră că echilibrul social și emoțional asigură baza performanței academice.

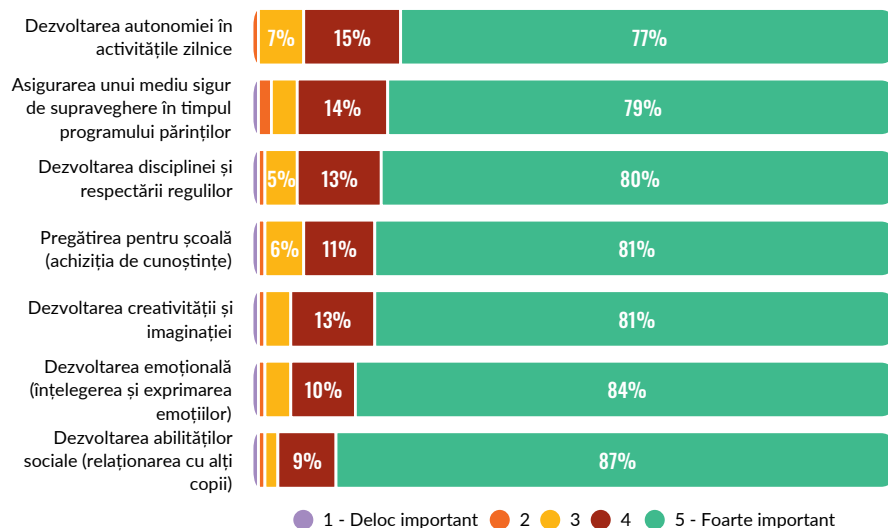
Chestionați cu privire la importanța diferiților factori care contribuie la dezvoltarea inteligenței emoționale a copiilor, profesorii realizează o ierarhie clară a responsabilității în care familia este percepută ca principal actor (98%), urmată de grădiniță (92%) și de personalul specializat (86%), în timp ce comunitatea are un rol mai degrabă moderat (58%), iar tehnologia este evaluată cu scepticism (28%).

Q15. În ce măsură considerați că fiecare dintre factorii de mai jos ar trebui să contribuie la dezvoltarea inteligenței

În egală măsură, și părinții au așteptări mari de la grădiniță și consideră toate obiectivele educaționale importante, cu o diferență de doar 10 puncte procentuale între primul și ultimul obiectiv testat.

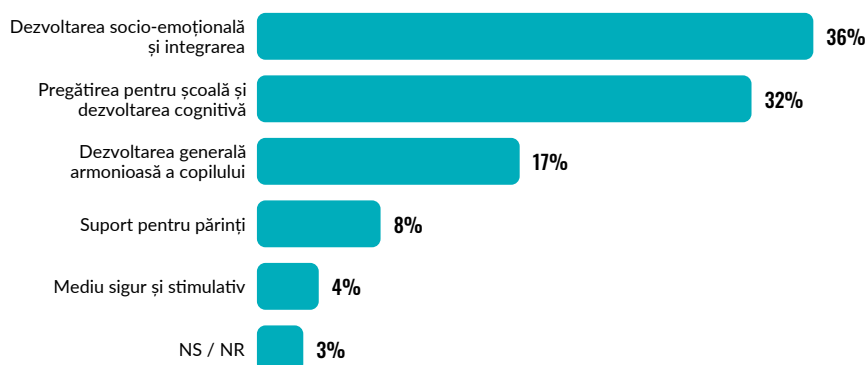
Q6. Cât de importante vi se par următoarele obiective educaționale ale grădiniței?

Nivelul cel mai mare de valorizare este la abilitățile sociale și emoționale (87/84%), ceea ce arată o înțelegere a importanței acestor abilități pentru viața copilului. Pregătirea academică (81%) se află la egalitate cu creativitatea, iar funcția de îngrijire a grădiniței este percepută ca mai puțin importantă decât cea educațională.

Totuși, puși în contextul unei ordonări mai detașate (formularea rolului principal al grădiniței), cei mai mulți părinți pun pe primul loc dezvoltarea socioemoțională - 36%, urmată de dezvoltarea cognitivă - 32% și dezvoltarea generală armonioasă - 17%. Într-o măsură mai mică au așteptarea ca grădinița să fie „suport pentru părinți” (8%) sau să asigure un mediu sigur și stimulat (4%).

Q7. Care este principalul rol al grădiniței din punctul dumneavoastră de vedere? (N=600)
(întrebare deschisă, recodificată)

Cu privire la factorii care contribuie la dezvoltarea inteligenței emoționale a copiilor, cea mai mare parte a părinților își asumă responsabilitatea în privința educației emoționale (72% consideră că e în principal responsabilitatea familiei). Părinții cu un nivel mai scăzut de educație formală sunt mai atașați de ideea că nu e rolul grădiniței să se ocupe de emoțiile copiilor (48% părinți cu studii primare vs 27% cu studii superioare).

Cadrul valoric

Pentru a înțelege modul în care este implementată educația socioemoțională în sistemul preșcolar românesc în acest moment, analiza pornește de la percepția adulților semnificativi din viața copilului – cadrele didactice și părinții – ei fiind cei care formează experiența educațională a preșcolarului prin ceea ce valorizează și prioritizează.

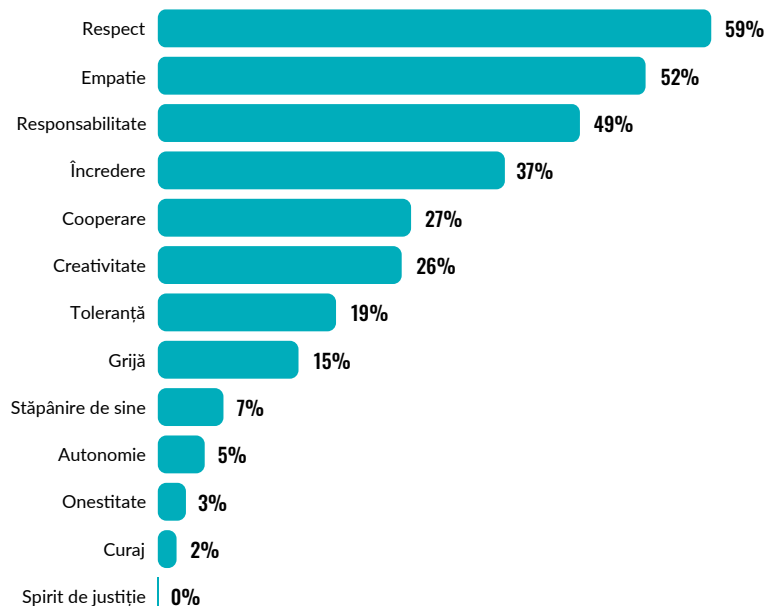
Respectul este prioritizat de 65% dintre părinți. Încrederea (59%) și responsabilitatea (49%) completează topul valorilor dezirabile al acestora.

Având în vedere că grija (6%), cooperarea (9%), toleranța (11%) au frecvențe reduse, respectul pare mai degrabă înțeles ca o conformare la reguli sociale decât ca respect pentru diversitate/individualitatea celuilalt.

Părinții adoptă o orientare pragmatică: prioritizează valori care să ajute copilul să se integreze și să fie apreciat social, mai degrabă decât valori care să dezvolte caracterul moral.

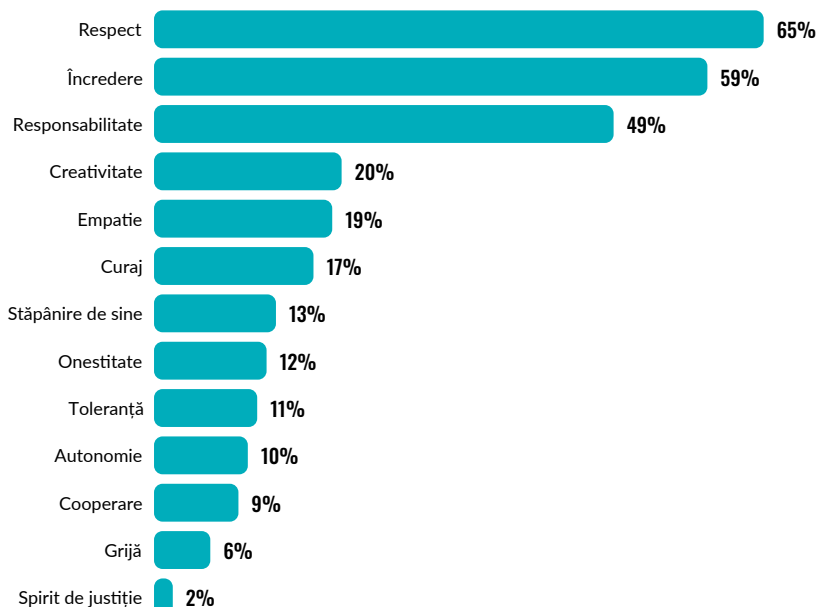
Cercetarea calitativă arată că valoarea toleranței tinde să apară spontan în discursul părinților care au avut cu copiii lor experiența excluderii. Toleranța nu e o valoare reper pentru părinți, ea se naște din teama sau experiența excluderii.

Q22. Care sunt valorile după care vă ghidați
în principal în lucrul cu copiii?
(Alegeți maxim 3 variante care se potrivesc cel mai bine.)

Profesorii de învățământ preșcolar pun de asemenea pe primul lor respectul (59%). În viziunea lor, poziții importante ocupă și empatia (52%) și cooperarea (27%). Această ierarhie se poate explica și prin importanța acordată de cadrele didactice caracteristicilor care facilitează managementul clasei.

Q8. Care sunt valorile pe care încercați să le transmiteți
cu prioritate copilului dumneavoastră?
(Alegeți maximum 3 variante)

Rezultatele cercetării privind valorile și obiectivele educaționale pe care părinții și cadrele didactice le consideră prioritare pentru grădiniță arată un tablou mixt în care zone clare de consens coexistă cu diferențe de percepție:

- Terenul comun: ambele grupuri recunosc importanța dezvoltării socioemoționale. În ierarhia valorilor promovate, respectul este valoarea principală pentru ambele grupuri, iar responsabilitatea se situează pe locul trei pentru ambele categorii, cu scoruri aproape identice.
- Diferențe: în ceea ce privește valorizarea „empatiei” - 52% dintre cadrele didactice o plasează pe locul doi în ierarhia valorilor, în timp ce doar 19% dintre părinți o prioritizează. 59% dintre părinți consideră încrederea a doua cea mai importantă valoare, comparativ cu doar 37% dintre cadrele didactice (diferență de 22 puncte).

87% dintre părinți consideră dezvoltarea abilităților sociale „foarte importantă”, dar tot aceștia consideră în proporție de 27% că „nu este rolul grădiniței să se ocupe de emoțiile copiilor”. Există deci o recunoaștere a importanței, dar și o ezitare în delegarea efectivă a acestei responsabilități către instituție.

Dacă analizăm „profilul absolventului”, remarcăm că părinții pun pe primul loc, detașat, încrederea în sine a copilului și capacitatea lui de a-și exprima ideile fără teamă (71%) - o prioritate care depășește cu mult orice alt obiectiv educațional. Urmează sociabilitatea - capacitatea de a-și face prieteni ușor (40%) și apoi dobândirea cunoștințelor de bază necesare școlii (30%). Pe locul patru apare exprimarea propriilor emoții (28%).

Raportarea la fenomenul de bullying

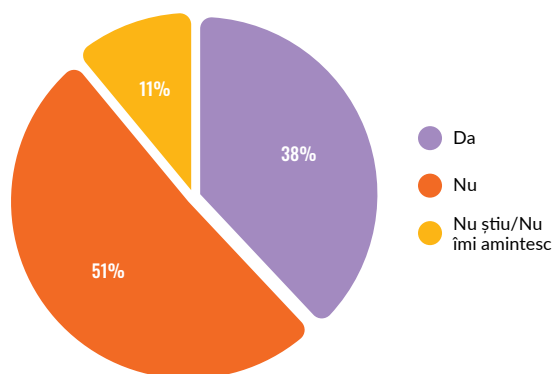
Cercetarea cantitativă care a stat la baza studiului de diagnoză arată o bună cunoaștere a termenului de bullying atât în rândul cadrelor didactice, cât și a părinților.

- Profesorii de învățământ preșcolar se declară în proporție de 90% familiarizați cu conceptul de bullying, doar 10% declară că au neclarități legate de cazurile în care se aplică. Peste jumătate dintre cadrele didactice (52%) susțin utilizarea practică a termenului, nu doar cunoașterea teoretică. Aproape jumătate (48%) l-au folosit în viața privată. Folosirea conceptului în contexte variate confirmă că nu e doar jargon pedagogic.
- Și părinții au un nivel ridicat de familiarizare cu termenul „bullying”, aproape toți au auzit de acest concept: 79% spun că îl recunosc, ceea ce arată că au interacționat cu situații pe care le-au identificat drept bullying. Doar 1 din 5 părinți au îndoieli cu privire la definiția și aplicabilitatea termenului. Dintre părinți, 71% cred că bullyingul poate apărea chiar de la vârsta preșcolară, 20% consideră că poate apărea doar în cazuri rare și doar 5% dintre părinți consideră că bullyingul nu poate apărea la vârsta grădiniței.

În schimb, din răspunsurile primite la chestionarele anterioare implementării programului „Să fim prieteni – Fără bullying” reiese că înțelegerea conceptului de bullying încă prezintă aspecte neclare:

- Doar 47% dintre cadrele didactice identifică dimensiunea repetitivă a fenomenului,
- Deși 43% dintre părinți nu consideră că incidentele singulare pot fi incluse în categoria comportamentelor de bullying, doar 16% identifică cu claritate criteriul repetitivității.

Q22. Din câte știți, copilul dumneavoastră a fost vreodată implicat într-o situație de bullying? (diagnoză)
(Indiferent dacă a fost inițiator, martor sau țintă)

În ceea ce privește experiența direct a părinților cu tematica bullyingului, studiul de diagnoză arată că:

- Mai puțin de jumătate dintre părinți (45%) au discutat cu profesorii despre bullying,
- Părinții raportează în proporție de 45% că s-a discutat cu alți părinți despre bullying,
- Dar doar 38% spun că propriul copil a fost implicat
- Asta sugerează că unii părinți sunt preocupați și discută despre bullying, chiar dacă nu este vorba despre copilul lor.

În ceea ce privește experiența cadrelor didactice, observăm că:

- 32% dintre cadrele didactice chestionate afirmă că părinții sesizează situații de bullying,
- 8 din 10 afirmă că discută cu părinții (79%),
- 94% susțin că discută cu colegii despre asta.

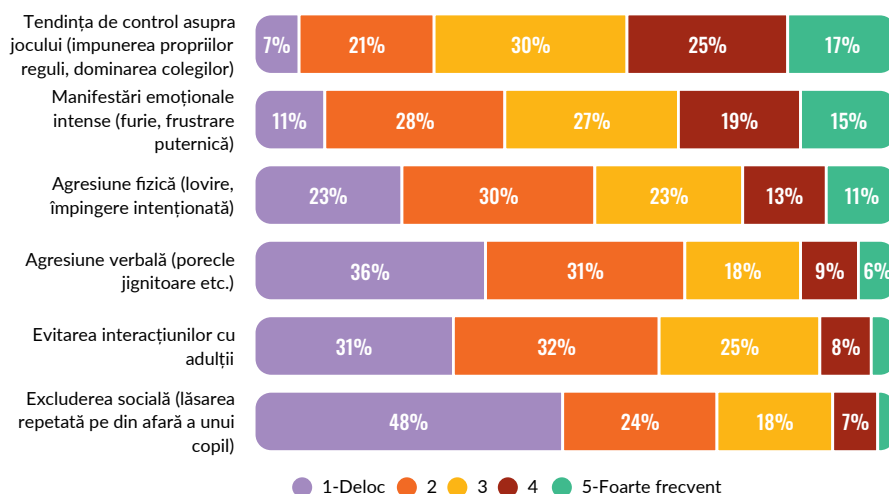
Chestionați în etapa ante-intervenție, peste jumătate dintre cadrele didactice (51%) au declarat că există rareori victime ale comportamentelor de bullying în grupele de copii cu care lucrează, iar 33% au menționat că acestea apar uneori. Doar 1% au semnalat situații frecvente („adesea”), în timp ce 15% au afirmat că nu au întâlnit niciodată cazuri de acest tip. Acest profil sugerează că fenomenul de bullying era perceput ca fiind prezent în mediul preșcolar, dar cu o incidență relativ redusă și punctuală.

Rezultatele sugerează că bullyingul este sesizat mai degrabă de cadrele didactice sau că unele cadre didactice au o atitudine proactivă și abordează acest subiect și în alte contexte decât cel al sesizărilor primite de la părinți.

Tipuri de comportamente problematice mai frecvente și impactul observat asupra copiilor

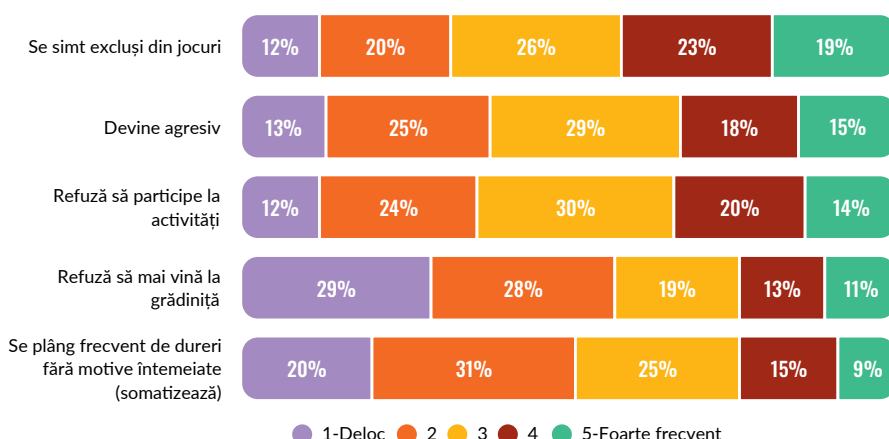
Manifestările problematice ale preșcolarilor cel mai frecvent întâlnite de cadrele didactice în grupele de copii sunt cele ce țin de tendința de control (42%) - exprimată prin dominarea jocului, urmată de manifestările emoționale intense (34%) - precum furia și frustrarea, și de agresiunea fizică (24%) – lovire, împingere intenționată.

Q18. Cu ce tipuri de manifestări problematice vă confrunțați cel mai des în grupa dumneavoastră?
(Marcați frecvența pentru fiecare situație)

Manifestările problematice „subtile” sunt semnalate mai rar, fiind reprezentate de excluderea socială (10%) și evitarea adulților (12%), acestea fiind și mai dificil de depistat.

Q19. Ce efecte ați observat că au manifestările agresive repetate asupra copiilor?
(Marcați frecvența pentru fiecare situație)

În ceea ce privește efectele observate de cadrele didactice ca urmare a experiențelor agresive repetate din partea colegilor de grup, cea mai mare pondere o au manifestările de izolare socială: excluderea din jocuri (42% frecvent/foarte frecvent) sau refuzul participării (34% frecvent/foarte frecvent).

Excluderea socială ca manifestare pe care cadrele didactice trebuie să o gestioneze la grupă părea să aibă o incidență redusă (10%) – vezi *grafic Q18*, dar ea este identificată într-o mai mare măsură ca efect frecvent care apare asupra copiilor vizați de agresiunile repetate ale colegilor (42%).

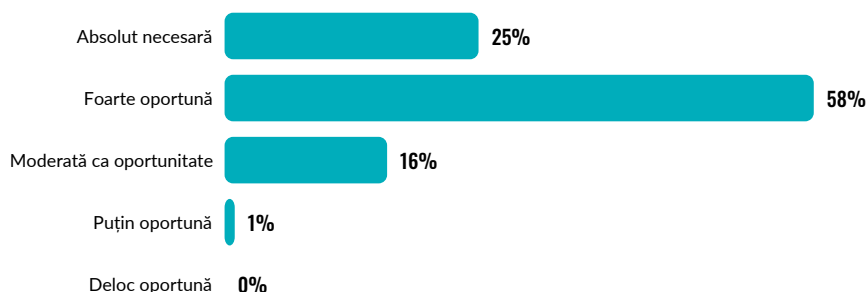
Aceste rezultate sugerează posibilitatea ca profesorii să observe mai ușor efectele asupra copilului țintă al excluziunii decât acțiunile copilului inițiator sau să lase ca o parte semnificativă a acestor comportamente să fie reglate/ gestionate de copii, fără implicarea directă a cadrului didactic.

Somatizarea este un efect observat mai rar (24%), la fel și refuzul grădiniței (24%), totuși procentele sunt mari în contextul în care acestea se manifestă mai intens/frecvent acasă, nu la grădiniță.

Deschiderea față de programele de educație socioemoțională

Cadrele didactice semnalează nevoia de sprijin în abordarea concretă a situațiilor socioemoționale din grupă, accentuând dimensiunea practică a intervenției educaționale. Orientarea către soluții aplicate sugerează nevoia de consolidare a încrederii și a capacității de a recunoaște și gestiona diverse aspecte ale dezvoltării socioemoționale a copiilor în contextul educației timpurii.

Q17b. În ce măsură considerați oportună implementarea unui program de dezvoltare socioemoțională în grădiniță care să contribuie la formarea de comunități educaționale în care copiii se simt în siguranță?

Din analiza calitativă reiese că deși cadrele didactice sunt conștiente de necesitatea programelor de educație socioemoțională, manifestă temeri legate de ceea ce implică implementarea concretă și au nevoie de dovezi că astfel de programe vor sprijini activitatea lor, nu o vor destabiliza.

Ierarhia așteptărilor cadrelor didactice cu privire la implementarea de programe de dezvoltare socioemoțională:

Q17c. Care sunt așteptările dumneavoastră în legătură cu un astfel de program de dezvoltare socioemoțională a copiilor din grădiniță?

Element	Așteptări moderate (5)	Așteptări mari (6)	Așteptări foarte mari (7)
Să reducă nivelul de bullying în grădiniță	10.1%	30.4%	53.2%
Să mă ajute să gestionez mai bine manifestările de bullying	12.7%	21.5%	58.2%
Să creez un mediu sigur pentru copii în grădiniță	8.9%	26.6%	59.5%
Să creez o comunitate mai sigură și mai incluzivă prin implicarea părinților	7.5%	28.8%	56.3%

Analizând perspectiva părinților cu privire la educația emoțională, observăm că și din partea acestora există deschidere față de expunerea copiilor la astfel de programe în grădiniță. Peste 80% dintre părinți consideră că empatia și gestionarea emoțiilor se

pot învăța, iar o pondere similară consideră că preșcolarii nu sunt prea mici pentru educația emoțională. În schimb, mulți părinți rămân ancorați într-un model clasic, în care metodele tradiționale (suficiența aplicării regulilor și a structurii), sunt considerate de ajuns pentru a asigura conformarea copiilor (67%).

Q10. În ce măsură sunteți de acord cu următoarele enunțuri?

Element	Acord (1-3)	Neutru (4)	Dezacord (5-7)
Copiii sunt prea mici ca să le vorbești despre emoții	18.5%	3.6%	77.8%
Pentru buna relaționare dintre copii e suficient să ai reguli clare	66.8%	7.2%	25.8%
Atunci când copiii au conflicte între ei, cel mai bine este ca adultul să nu intervină, pentru a-i lăsa să învețe singuri cum să se descurce	26.7%	18.5%	54.7%
Empatia și gestionarea emoțiilor nu se pot învăța – un copil fie le are în mod natural, fie nu	14.3%	5.4%	80.3%
Grădinița are un rol mai important decât familia în educația emoțională a copilului	18.7%	13.3%	67.9%

Percepția părinților despre propriile competențe este una optimistă, declarând un nivel ridicat de încredere în reușita eforturilor lor individuale de a face totul pentru bunăstarea socială a copilului lor (scoruri de peste 90% la majoritatea dimensiunilor testate).

Singura excepție o reprezintă „acceptarea copilului de către grup / integrarea sa în grupul social” (78,6%), subiect în privința căruia părintele nu se simte la fel de sigur, fapt ce poate reprezenta o oportunitate de colaborare cu cadrul didactic în beneficiul dezvoltării socioemoționale a copilului

Q11. În ce măsură considerați că reușiți să:

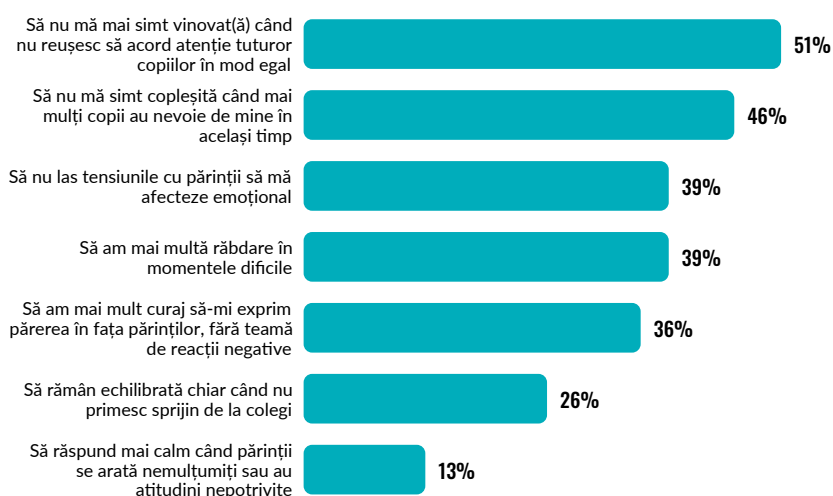
Element	Dezacord (1-3)	Neutru (4)	Acord (5-7)
Îl ajut pe copilul meu să își găsească locul și să fie acceptat în grup	7.9%	13.4%	78.6%
Îl sprijin să depășească situațiile sociale dificile (ex. să răspundă calm când este tachinat)	2.4%	7.1%	90.6%
Contribui, prin ceea ce fac acasă, să se simtă bine în grupul celorlalți copii de la grădiniță	2.4%	4.8%	92.9%
Colaborez cu educatorii pentru a asigura un mediu echilibrat și sigur pentru copilul meu	2.4%	3.6%	94.0%
Sunt atent(ă) la relațiile copilului meu cu ceilalți și încerc să îl ghidez în interacțiunile cu alți copii	3.5%	4.7%	91.8%

Comunicarea și parteneriatul profesori - părinți

Analiza răspunsurilor cadrelor didactice la întrebarea „Ce aspect legat de gestionarea propriilor emoții simțiți că v-ar prinde bine să dezvoltați mai mult?” pot fi transpuse în următoarea ierarhie a nevoilor de dezvoltare emoțională:

- Prioritatea 1: Nevoia de a avea o stare de bine prin eliminarea stresului emoțional - să nu mă simt vinovată (51%), să nu mă simt copleșită (46%), să nu las tensiunile să mă afecteze (39%)
- Prioritatea 2: Dezvoltare pozitivă - să am mai multă răbdare (39%)

Q10. Ce aspect legat de gestionarea propriilor emoții
simțiți că v-ar prinde bine să dezvoltați mai mult? (N=687)
(Alegeți maxim 3 variante de răspuns)

Rezultatele sugerează că profesorii resimt o stare de epuizare emoțională: primează nevoia de eliminare a sentimentelor negative (vinovăție, anxietate) și apoi de dezvoltare profesională.

Cadrele didactice au ales ca prioritate două aspecte de auto-protecție:

- Să nu las tensiunile cu părinții să mă afecteze (39%)
- Să am curaj să-mi exprim părerea în fața părinților (36%)

Cel mai mic procent este la aspectul care vizează îmbunătățirea interacțiunii:

- Să răspund mai calm când părinții se arată nemulțumiți (13%)

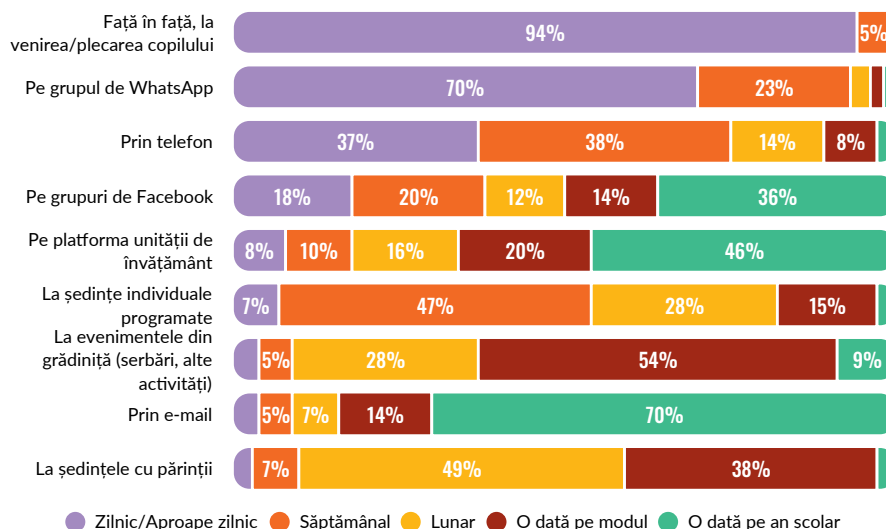
Deși doar 33% declarau că relația cu părinții este consumatoare de energie, profesorii par totuși să o perceapă ca pe o provocare majoră. Cadrele didactice se poziționează mai degrabă defensiv: prioritățile legate de părinți nu sunt în primul rând despre colaborare, ci despre evitarea potențialelor conflicte. Două treimi dintre cadrele didactice chestionate identifică cel puțin o nevoie emoțională legată de relația cu părinții (66%):

- 45% identifică o nevoie emoțională în relație cu părinții,
- 19% identifică două,
- 2% recunosc toate cele trei nevoi testate.

Cea mai frecventă interacțiune a cadrelor didactice cu părinții are loc în mod direct atunci când aceștia își duc sau își preiau copiii. (94%). Accesibilă este și comunicarea pe grupul de WhatsApp, fiind instantă și mai puțin invazivă (70%). Peste o treime (37%) dintre cadrele didactice preferă și comunicarea directă și personală prin telefon (37%)

Canalele utilizate cel mai puțin frecvent sunt: email-ul (70% - o dată pe an), platforma unității de învățământ (46% - o dată pe an) și grupurile de Facebook (36% - o dată pe an).

Q24. Cât de des comunicați cu părinții copiilor din grupul dumneavoastră pe fiecare dintre canale?

Conținutul comunicării cu părinții arată un interes major pentru progresul cognitiv al copiilor (83%). Componenta emoțională și relațională este prezentă, dar secundară, la o diferență de 28 de procente față de prima categorie. Starea emoțională apare la egalitate ca frecvență cu relațiile sociale (55% fiecare).

Se observă o reținere a profesorilor de învățământ preșcolar pentru impulsionearea parteneriatului cu părinții: implicarea directă în activități apare doar în 22% din discuții.

Q25. Care sunt temele care apar mai frecvent în discuțiile cu părinții?

În ceea ce privește comunicarea profesori – părinți aceasta se conturează ca o serie de interacțiuni intense, dar nestructurate.

Vulnerabilitatea acestui pattern comunicațional este că permite o supra-expunere a cadrului didactic și mult efort dedicat managementului parental. Comunicarea personalizată, nestructurată și frecventă cu părinți/ bunici / tutori poate fi una dintre cauzele epuizării emoționale identificate de cadrele didactice.

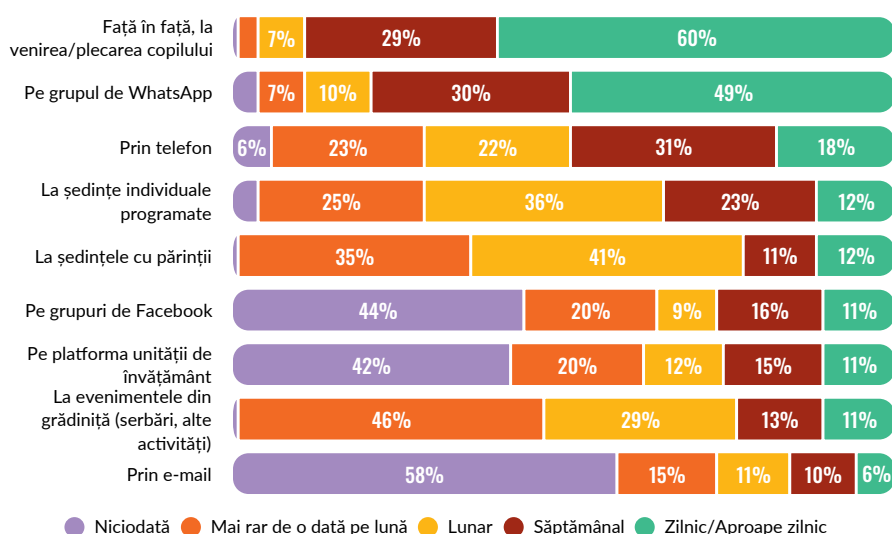
În plus, există și un alt risc al comunicării nestructurate: canalele spontane încurajează mai degrabă informările, reacțiile și schimbul de mesaje punctuale, putând genera chiar neînțelegeri. Acest tipar comunicațional nu permite crearea unei comunități încheiate în care relațiile dintre adulți să fie un model pentru copii.

Provocarea ar fi pentru profesori să poată seta limite sănătoase și să propună un model educațional structurat, fără să piardă încrederea părinților

Din perspectiva părinților, în topul comunicării efective predomină contactul uman direct față în față (60%), urmat de comunicarea intermediată digital prin grupul de WhatsApp (49% zilnic) și prin telefon (31% săptămânal).

Mai mult de jumătate (58%) dintre părinți nu folosesc email-ul pentru relaționarea cu cadrul didactic. Totodată, 42% nu folosesc niciodată platforma școlii, dar 49% sunt zilnic pe WhatsApp. Sistemul oficial e mai puțin relevant la nivelul educației preșcolare, comparativ cu comunicarea informală, mai rapidă.

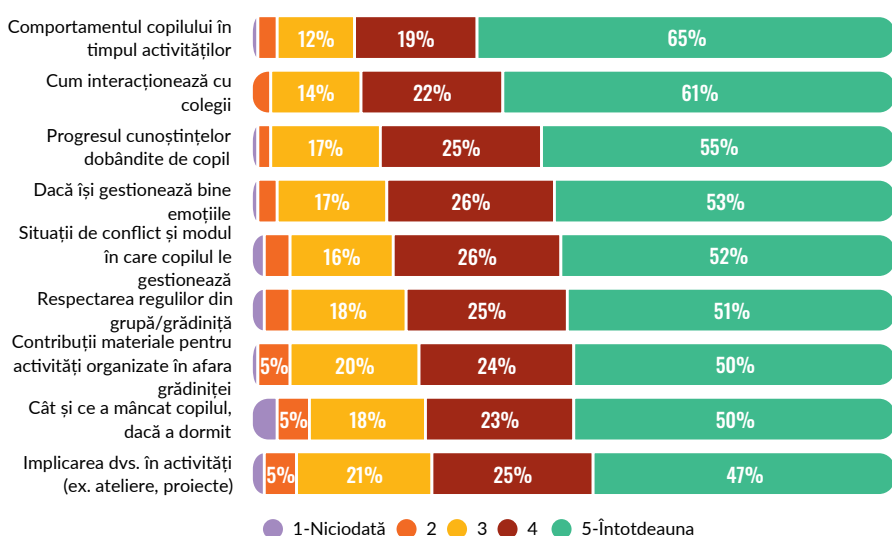
Q10. Cât de des comunicați cu profesorul copilului dumneavoastră

Părinții vor să se comunice instant și personal, își doresc răspunsuri imediate la curiozitățile sau anxietățile lor.

Aceste rezultate explică de ce au 64% încredere foarte mare în profesori: comunicarea directă frecventă creează generează încredere.

Q11. Cât de des întrebați profesorul copilului/copiilor dumneavoastră despre..?

În ceea ce privește topul priorităților în conversații, cel mai frecvent părinții vor să știe despre cum reacționează copilul la ce i se propune educațional, referindu-se la comportamentul în activități (65%). Totodată vor să știe cum decurge interacțiunea cu colegii (61%) și care sunt rezultatele concrete la învățare (55%). Urmează gestionarea emoțiilor (53%) și conflictele și modul de gestionare a acestora (52%). Părinții par să fie interesați de adaptarea externă (comportament + relații) și apoi dezvoltarea interioară (emoții + conflicte).

Analizând răspunsurile cu privire la frecvența discuțiilor despre implicarea directă a părinților în activități sau contribuțiile lor materiale la activități observăm că părinții inițiază frecvent astfel de discuții (peste 7 din 10 indicând una din primele două cele mai ridicate frecvențe), în timp ce cadrele didactice sunt mult mai reticente în a aborda astfel de discuții (doar 22%, respectiv 8%).

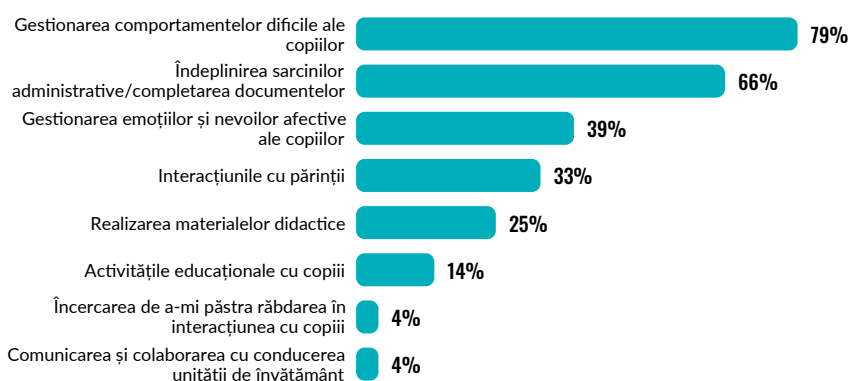
Cele mai confortabile subiecte (peste 50%) sunt cele legate de aspectele organizatorice (51%) – care reprezintă zonele „neutre”, fără judecată personală și cum să fie educat copilul (50%) – care cuprinde propria viziune, control parental. Părinții se simt relativ confortabil să discute aspecte precum suspiciunile legate de alți copii (43%) sau comportamentul copilului acasă (42%), în timp ce subiectele considerate cele mai inconfortabile sunt problemele familiale (36%) și nemulțumirile față de profesori (34%).

Dacă la întrebarea privind nivelul de încredere, aproape două treimi (64%) dintre părinți declarau că au încredere foarte mare în profesori, observăm în răspunsurile la această întrebare că doar 34% sunt deschiși să discute nemulțumirile legate de activitatea acestora. **Coroborând datele cantitative cu cele calitative, se poate deduce că lipsesc cultura și vocabularul unui dialog constructiv.**

IV. EVALUAREA MODULUI ÎN CARE PROGRAMUL SĂ FIM PRIETENI – FĂRĂ BULLYING RĂSPUNDE LA NEVOILE IDENTIFICATE

În primul rând, analizăm modul în care implementarea programului răspunde nevoilor identificate de cadrele didactice în contextul studiului de diagnoză. Tabloul nevoilor emoționale al cadrelor didactice relevă un apel pentru sprijin sistemic, nu doar reziliență individuală:

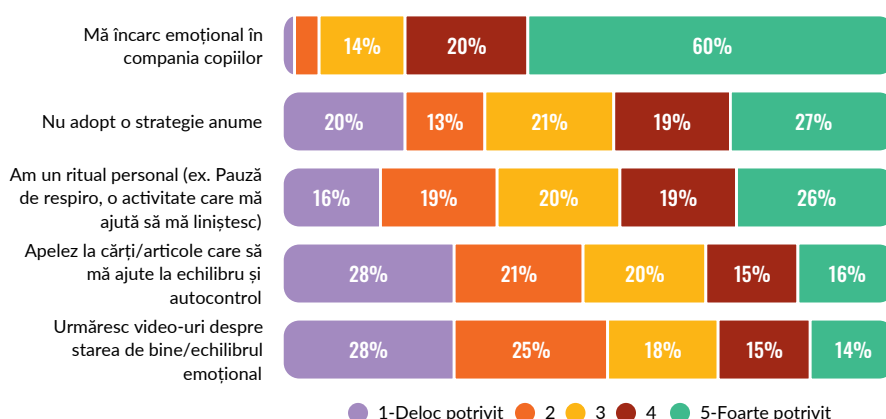
Q8. Care dintre aspectele de mai jos vă consumă cea mai multă energie în activitatea de zi cu zi?
(Alegeți maxim 3 variante care vi se potrivesc cel mai bine.) (N=687)

Se remarcă faptul că profesorii consumă multă energie pentru gestionarea comportamentelor dificile ale copiilor (79%), iar îndeplinirea sarcinilor administrative (66%) consumă mai multă energie decât gestionarea emoțiilor și nevoilor afective ale copiilor (39%), în timp ce interacțiunile cu părinții (33%) sunt identificate înaintea sarcinilor direct legate de procesul didactic (realizarea materialelor didactice – 25% și derularea activităților educaționale cu copii – 14%). Totodată, gestionarea propriei răbdări nu este resimțită neapărat ca un factor de presiune consumator de energie (4%)

Pentru propria auto-reglare emoțională, cadrele didactice au o abordare intuitivă.

Q9. În ce măsură vi se potrivesc următoarele obiceiuri legate de menținerea stării de bine personale?

Dintre profesorii de învățământ preșcolar 80% declară că se „încarcă emoțional” în compania copiilor. Acest lucru reprezintă o validare a vocației profesionale.

Cadrele didactice tind să nu acceseze sau chiar să respingă expertiza externă pentru auto-educare emoțională (video-uri informative, podcasturi, cărți): 49-53% spun „deloc potrivit”/„puțin potrivit”

Preferă să se auto-regleze emoțional prin experiențele cotidiene: 80% consideră încărcarea emoțională în compania copiilor „foarte potrivit”/„potrivit”, iar 45% identifică ritualurile personale (acceptare – procent mult mai mic).

Aproape jumătate dintre profesori (46%) spun că nu adoptă nicio strategie pentru menținerea stării personale de bine.

Rezultatele studiului arată că profesorii de învățământ preșcolar par să fie de părere că gestionarea emoțiilor nu este o abilitate care se învață, ci mai degrabă emoțiile trăite sunt abordate instinctiv.

Riscul este ca în acest context copiii să devină responsabili emoțional pentru adulți.

Analizăm în continuare modul în care programul „Să fim prieteni – Fără bullying” răspunde provocărilor semnalate de cadrele didactice:

**În legătură cu ce aspecte ați remarcat o influență a programului
Să fim prieteni – Fără Bullying? (Răspuns multiplu)**

Atitudinea părinților față de ideea parteneriatului cu grădinița	63,7%
Bunăstarea emoțională a copiilor	96,3%
Interacțiunea în colectivul cadrelor didactice	38,8%
Nu am remarcat nicio influență	0%

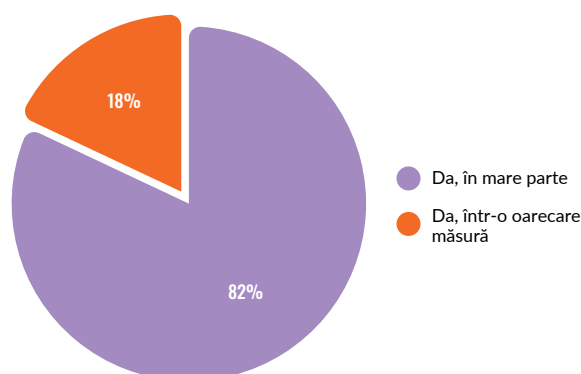
Analizând aspectele în privința cărora cadrele didactice au remarcat impactul pozitiv al programului, observăm că 96,3% dintre educatori declară că observă îmbunătățiri în ceea ce privește bunăstarea emoțională a copiilor. Programul a avut efecte vizibile și asupra relației cu părinții: 63,7% dintre respondenți afirmă că au observat o schimbare pozitivă a atitudinii acestora față de parteneriatul cu grădinița. În ceea ce privește interacțiunea în colectivul cadrelor didactice, 38,8% raportează îmbunătățiri, ceea ce sugerează că influența programului s-a resimțit mai ales în relațiile educatori–copii și educatori–părinți, iar efectele asupra echipei educaționale au fost indirecte. Relevant este faptul că niciun respondent nu a afirmat că programul nu a avut nicio influență, ceea ce confirmă percepția generalizată a unui impact pozitiv.

De asemenea, cercetarea cantitativă a evaluat impactul programului asupra altor dimensiuni: frecvența utilizării sale în practică, aprecierea utilității de către educatoare, înțelegerea filozofiei programului de către părinți și percepția acestora asupra propriului rol. Analiza include, de asemenea, indicatori specifici care măsoară manifestările comportamentale și relaționale ale copiilor observate de profesorii de învățământ preșcolar și părinți.

Peste 9 din 10 respondenți consideră programul foarte util (61,3%) sau util în mare măsură (32,5%). Aceasta arată că programul a reușit să răspundă într-o manieră consistentă nevoilor cadrelor didactice, fiind integrat și validat ca un sprijin real în gestionarea situațiilor de bullying și în dezvoltarea socioemoțională a copiilor.

Majoritatea cadrelor didactice din proiect au integrat constant activitățile programului „Să fim prieteni – Fără bullying” în rutina lor educațională. Aproape jumătate dintre cadrele didactice (48,8%) alocă săptămânal între 1 și 2 ore, iar o treime (27,5%) dedică între 3 și 4 ore. Există și un nucleu mai restrâns de profesori (8,8%) care investesc peste 4 ore săptămânal, semnalând un nivel ridicat de implicare, în timp ce doar 11,3% acordă sub o oră. Aceste rezultate arată că programul a reușit să fie integrat în mod consistent în activitatea săptămânală, cu o implicare medie situată între una și două ore, dar și cu o parte semnificativă a cadrelor didactice care îl tratează ca pe o prioritate majoră.

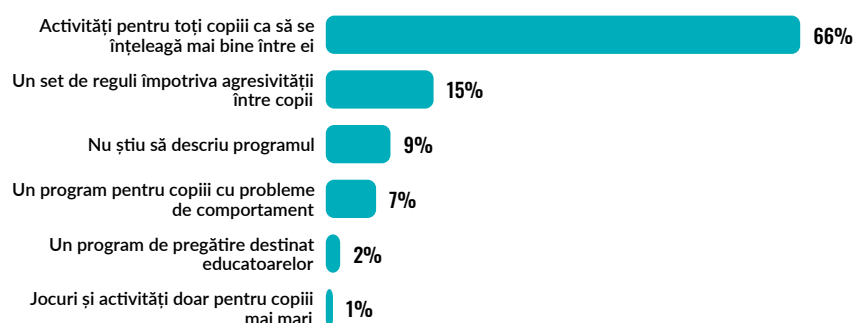
Credeți că proiectul Să fim prieteni - Fără Bullying
v-a oferit instrumente noi și utile pentru
prevenirea bullying-ului?

82% dintre respondenți consideră că proiectul le-a oferit în mare parte instrumente noi și utile pentru prevenirea bullyingului, iar alți 18% afirmă că au beneficiat într-o oarecare măsură. Practic, aproape toate cadrele didactice care au participat la proiect confirmă valoarea intervenției, ceea ce arată atât relevanța materialelor și activităților propuse, cât și aplicabilitatea lor în practica educațională.

Cadrele didactice validează atât relevanța, cât și eficiența intervenției. Aceste date din perspectiva educatorilor trebuie completate cu o altă perspectivă esențială: cea a părinților, care văd efectele programului în contextul familial.

Care dintre următoarele descrieri se potrivește cel mai bine cu
programul Să fim prieteni - Fără Bullying? (Bifați o singură opțiune)

Majoritatea părinților percep „Să fim prieteni – Fără bullying” ca pe un program de activități destinate tuturor copiilor, menite să îi ajute să se înțeleagă mai bine între ei. Această descriere este aleasă de două treimi dintre respondenți (66%) și reflectă atât caracterul universal al intervenției, cât și accentul pus pe dezvoltarea relațiilor pozitive în grupul de copii.

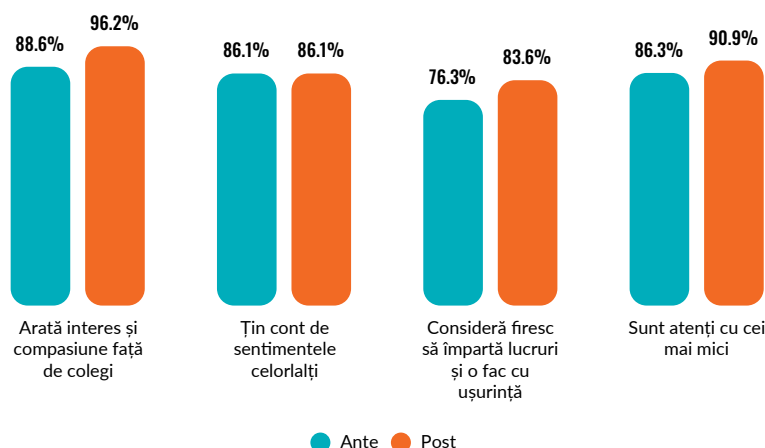
O proporție mai redusă de părinți (15%) asociază programul cu un set de reguli împotriva agresivității, ceea ce sugerează că pentru o parte dintre familii accentul este perceput mai mult pe prevenirea comportamentelor negative, decât pe dezvoltarea celor pozitive.

Rezultatele confirmă faptul că mesajul central al programului – promovarea unor relații armonioase între copii – a fost bine înțeles și internalizat de majoritatea părinților.

Măsurarea schimbărilor în abilitățile copiilor pe baza observațiilor cadrelor didactice

Indicator: manifestări de empatie

Gândiți-vă la comportamentul copiilor din grupa dumneavoastră.
Pentru câți dintre ei sunt valabile sau adevărate următoarele afirmații?
Mulți copii...

* evaluarea s-a făcut pe o scală de la 1 la 7 (unde 1=niciunul, 7=toți. Prin "mulți" înțelegem nivelurile 5 - 7 ale scalei)

După câteva luni de implementare, programul produce efecte mai vizibile asupra comportamentelor concrete și observabile, în timp ce competențele mai subtile necesită probabil o perioadă mai lungă de consolidare.

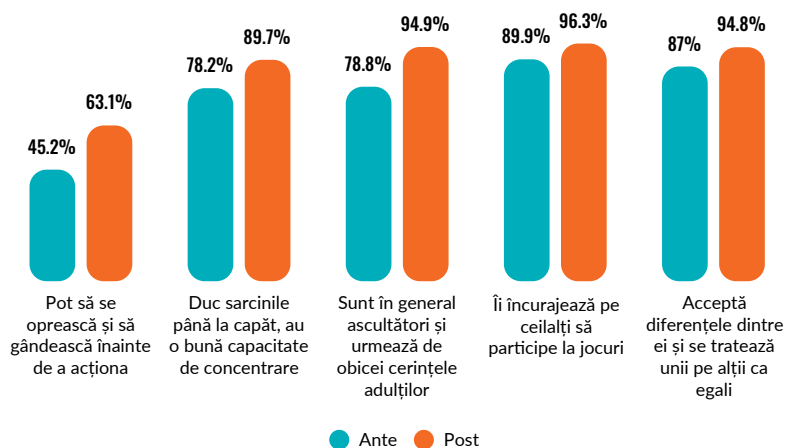
Indicatorul înregistrează creșteri pe categoria „Mulți dintre copii manifestă comportamentul” pentru trei dintre cele patru dimensiuni testate. Cele mai mari progrese apar la comportamentele externe și ușor observabile de către cadrele didactice: ponderea profesorilor care observă **compasiune manifestată de către copiii din grupă față de colegi crește cu 7.6 puncte procentuale** (de la 89% la 96%), iar în cazul **comportamentului de împărțire, progresul este de 7.3 pp** (de la 76% la 84%). Observarea **grijii manifestate de copiii din grupă față de copiii mai mici înregistrează o creștere de 4.6 pp** (de la 86% la 91%). Dimensiunea mai dificil de observat – capacitatea de a ține cont de sentimentele celorlalți – rămâne stabilă la 86%. După câteva luni de implementare, programul produce efecte mai vizibile asupra comportamentelor concrete și observabile, în timp ce competențele mai subtile necesită probabil o perioadă mai lungă de consolidare.

Indicator: Autoreglare și relaționare

Luând în considerare copiii de la grupa cu care lucrați, gândiți-vă la comportamentul acestora. Pentru câți copii sunt adevărate enunțurile?

* evaluarea s-a făcut pe o scară de la 1 la 7 (unde 1=niciunul, 7=toți. Prin "mulți" înțelegem nivelurile 5 - 7 ale scalei.)

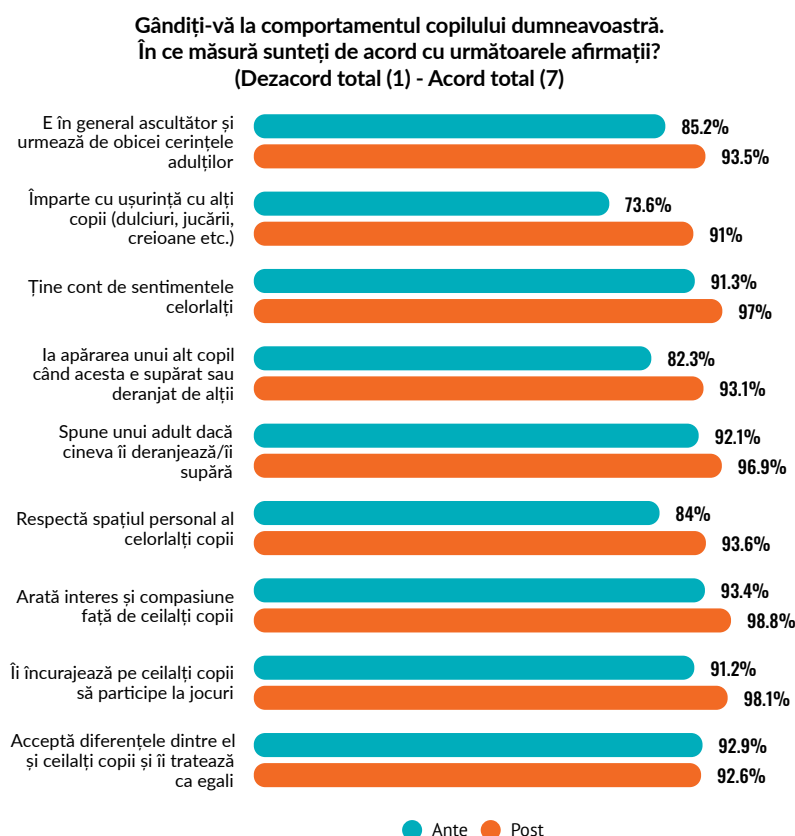
Cele mai mari îmbunătățiri observate de cadrele didactice apar la referitor la autoreglarea comportamentală:

- **Capacitatea de a se opri și gândi înainte de a acționa progresează cu 17.9 pp** (de la 45% la 63%), ceea ce sugerează o îmbunătățire vizibilă a capacității de autocontrol și de gestionare a impulsurilor.
- **Capacitatea de a asculta cerințelor adulților crește cu 16.1 pp** (de la 79% la 95%).

- **Puterea de concentrare și finalizare a sarcinilor înregistrează o îmbunătățire de 11.5 pp** (de la 78% la 90%), arătând că programul a contribuit la dezvoltarea disciplinei și a autonomiei la copii.

Comportamentele prosoziale, care porneau de la niveluri deja ridicate, continuă să progreseze: **încurajarea celorlalți de a participa la jocuri crește cu 6.4 pp** (de la 90% la 96%), iar **acceptarea diferențelor dintre ei are o prevalență mai mare cu 7.8 pp** (de la 87% la 95%). Competențele fundamentale de autoreglare înregistrează cele mai spectaculoase progrese.

Indicator: manifestări de comportament prosocial observate de părinți

Cele mai importante progrese sunt remarcate de părinți în ceea ce privește comportamentele cele mai dificile/problematică pentru vârsta preșcolară:

- **Generozitatea** cunoaște o evoluție cu 17 pp (*Împarte cu ușurință*: +17.4 pp, de la 73.6% la 91%). Este comportamentul care pleacă de la cel mai jos nivel și are creșterea cea mai mare, confirmând efectele pozitive asupra generozității și spiritului comunitar.
- **Curajul de a lua apărarea altui copil** crește cu aproape 11 pp (*la apărarea unui alt copil*: +10.8 pp, de la 82.3% la 93.1%)
- **Respectul pentru ceilalți copii** crește cu aproape 10 pp (*Respectă spațiul personal*: +9.6 pp, de la 84% la 93.6%).

De asemenea, părinții observă că ai lor copii sunt mai dispuși să se adreseze unui adult în situații dificile.

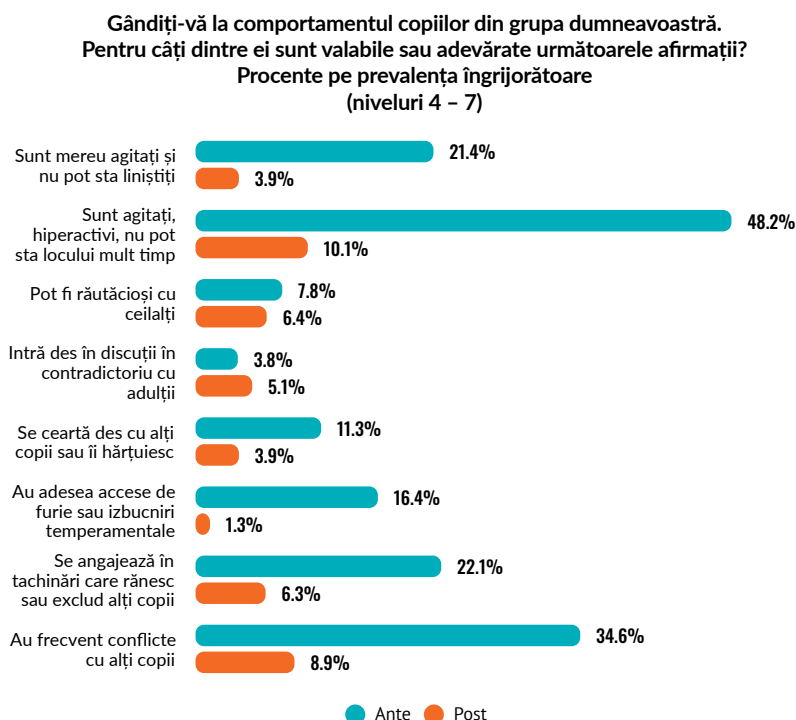
Programul reușește să îmbunătățească și comportamente care porneau deja de la niveluri ridicate (peste 90%), demonstrând că există spațiu de creștere chiar și pentru copiii care funcționează bine: 91-93% (compasiune, ține cont de sentimentele celorlalți) progresa cu 5-6 pp.

Ponderea răspunsurilor care indică dezacord scade semnificativ pe majoritatea dimensiunilor (ajungând la mai puțin de 1,5%), ceea ce indică că părinții percep aceste comportamente pozitive ca fiind consistente, nu sporadice.

Aceste rezultate validează eficiența programului în promovarea unui climat educațional bazat pe cooperare, empatie și respect reciproc.

Măsurarea schimbărilor privind incidența comportamentelor negative în rândul copiilor

Analiza de impact indică faptul că profesorii observă o diminuare clară a incidenței comportamentelor cu potențial agresiv în rândul copiilor după implementarea programului „Să fim prieteni – Fără bullying”.

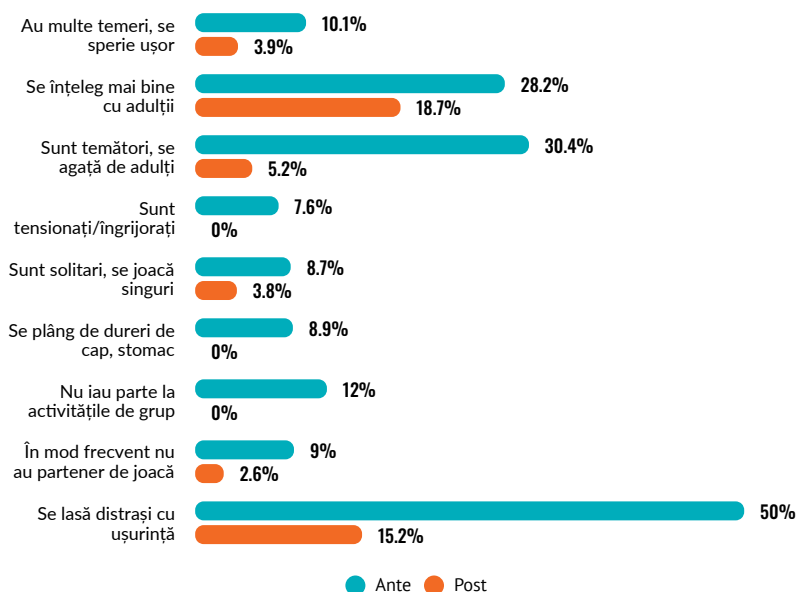
Cadrele didactice observă cum programul are efecte de reducere a comportamentelor cu potențial agresiv. Agitația, hiperactivitatea – provocarea identificată cel mai frecvent de profesori în rândul copiilor (48% în analiza ante) – scade la 10%.

Cadrele didactice remarcă scăderea frecvenței conflictelor între copii (de la 35% la 9%), a tachinărilor care exclud sau rănesc alți copii (de la 21% la 6%), iar accesele de furie identificate inițial de 16% dintre profesori tind să dispară (1.3%).

După implicarea copiilor timp de câteva luni în activități specifice programului „Să fim prieteni – Fără Bullying”, cadrele didactice observă că majoritatea comportamentelor problematice ajung sub un prag de 10%, ceea ce arată că programul a avut un efect puternic în direcția reducerii comportamentelor disruptive și cu potențial agresiv, contribuind la crearea unui climat educațional mai echilibrat și mai sigur.

Evoluția comportamentelor care reflectă stres socioemoțional

Gândiți-vă la comportamentul copiilor din grupa dumneavoastră.
Pentru câți dintre ei sunt valabile sau adevărate următoarele afirmații?
Procente pe prevalența îngrijorătoare
(scara 4 - 7)

Analiza comparativă ante-post evidențiază o scădere generală a nivelului de stres socioemoțional în rândul copiilor.

Cadrele didactice observă transformări importante la câteva luni de la inițierea programului:

- copiii nu mai sunt excluși din activitățile de grup (12% -> 0%),
- somatizările stresului sunt de asemenea eliminate (9% -> 0%),
- starea de tensiune dispăre (8% -> 0%).

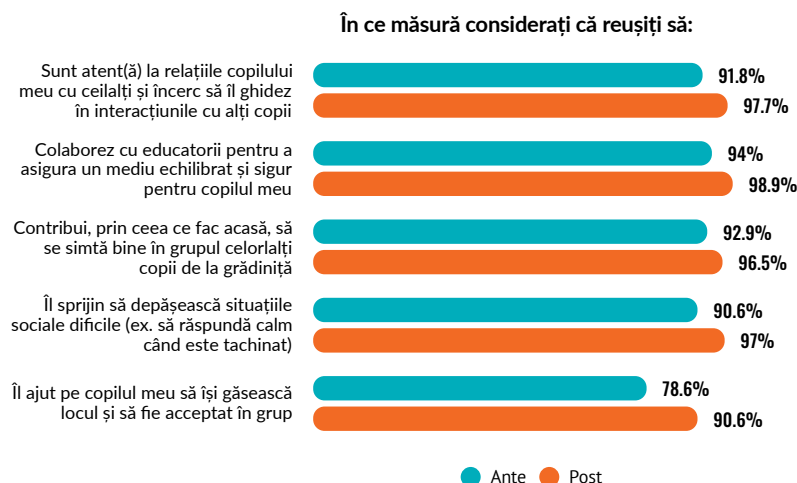
În percepția profesorilor, distragerea (Se lasă distrași cu ușurință) este mai rar întâlnită - scădere de 35 pp (de la 50% la 15%).

Anxietatea de atașament (copiii temători care se atașează mai bine de adulți) scade și ea în percepția cadrelor didactice de la 28% la 19%, reflectând o siguranță emoțională mai bună care le permite copiilor să exploreze independent lumea din jurul lor.

Măsurarea schimbărilor în atitudinile și practicile părinților

Indicator: Nivel de implicare activă a părintelui în dezvoltarea emoțională a copilului

Rezultatele arată că părinții consideră că au devenit mai conștienți și mai implicați în a facilita incluziunea și relaționarea armonioasă a copilului cu colegii săi.

Părinții consideră că a crescut capacitatea proprie de a-l ajuta pe copil să își găsească locul și să fie acceptat în grup crește cu 12 pp (de la 79% la 91%).

De asemenea, părinții apreciază că sprijină mai mult copilul să depășească situații dificile – creștere cu 6,4 pp (de la 91% la 97%).

O creștere importantă (aproape 6 pp) se înregistrează și cu privire la ponderea părinților atenți la relațiile copilului și implicați în ghidarea interacțiunilor acestuia cu alți copii.

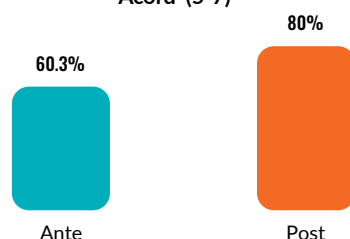
Dimensiunile care porneau de la niveluri deja foarte ridicate se consolidează și mai mult, apropiindu-se de unanimitate: colaborarea cu educatorii ajunge la 99% (+4,9 pp), contribuția la starea de bine a copilului în grupul celorlalți ajunge la 97% (+3,6 pp).

Remarcabil este și faptul că dezacordul dispare aproape complet pe patru din cele cinci dimensiuni (ajunge la 0%), semnalând că practic toți părinții ajung să se simtă competenți și implicați activ.

Rezultatele arată că părinții percep un nivel ridicat și în creștere al implicării proprii în sprijinirea dezvoltării emoționale a copiilor și că programul „Să fim prieteni – Fără bullying” a reușit să întărească parteneriatul educațional dintre familie și grădiniță, consolidând rolul activ al părinților în susținerea climatului socioemoțional pozitiv.

Indicator: Deschiderea părinților față de comunitate

Simt că am ceva în comun
cu ceilalți părinți din grupa copilului meu
Acord (5-7)

În urma derulării programului crește semnificativ numărul părinților care simt o conexiune cu ceilalți, și anume cu 20 puncte procentuale - de la 60% la 80%.

Rezultatele arată o creștere semnificativă a nivelului de deschidere a părinților față de comunitatea educațională, confirmând faptul că programul „Să fim prieteni – Fără bullying” a reușit să influențeze pozitiv nivelul de coeziune a comunității de părinți și implicarea activă a acestora în viața colectivității.

V. Concluzii finale

O perspectivă de ansamblu asupra rezultatelor studiilor arată că programul *Să fim prieteni – Fără Bullying* acționează eficient asupra problemelor din sistem:

- ✓ **Răspunde la o provocare centrală a procesului educațional** – și anume gestionarea comportamentelor dificile ale copiilor, plasată de cadrele didactice pe primul loc în lista aspectelor care le consumă cea mai multă energie. Programul oferă exact instrumentele necesare: după implementare, 96% observă îmbunătățiri în bunăstarea emoțională a copiilor, iar autoreglarea comportamentală crește cu 12 puncte procentuale.
- ✓ **Transformă relația cu părinții dintr-o sursă de presiune într-un parteneriat funcțional.** Două treimi dintre cadrele didactice chestionate identifică cel puțin o nevoie emoțională legată de relația cu părinții (66%). Programul răspunde acestor nevoi: 64% dintre educatori observă o îmbunătățire a atitudinii părinților față de parteneriatul cu grădinița.
- ✓ **Crește coeziunea comunității de părinți.** La nivel național, doar 50% dintre părinți au încredere în ceilalți părinți ai copiilor din grupă – ceea ce arată o comunitate fragmentată. Programul răspunde nevoii sistemice de coeziune: în grădinițele participante, programul stimulează sentimentul de apartenență comunitară care crește cu 20 puncte procentuale (de la 60% la 80%).
- ✓ **Profesionalizează practica educațională socioemoțională** prin transformarea cunoașterii intuitive în practică bazată pe repere științifice și reflecție asupra propriilor practici pedagogice.

FOCUS – IMPACTUL PROGRAMULUI

Copiii preșcolari:

- Crește cu 7 pp procentul cadrelor didactice care raportează că mulți copii din grupă arată interes și compasiune față de colegi la (96% față de 89% ante-intervenție)
- Crește cu 16 pp ponderea cadrelor didactice care raportează că mulți copii din grupă sunt în general ascultători și urmează cerințele adulților (95% față de 79% anterior)
- Crește cu 12 pp ponderea cadrelor didactice care observă că mulți copii din grupă au capacitate bună de concentrare la sarcini (90% față de 78% anterior)
- Crește cu 8 pp ponderea profesorilor care raportează că mulți copii din grupă acceptă diferențele dintre ei și se tratează ca egali (95% față de 87% ante-intervenție)
- Crește cu 8 pp ponderea cadrelor didactice care declară că mulți copii din grupă consideră firesc să împartă lucruri cu ușurință (84% față de 76% ante-intervenție)

- Crește cu 18 pp ponderea cadrelor didactice care observă că mulți copii din grupă se opresc să gândească înainte de a acționa (63% față de 45% ante-intervenție)
- Scade cu 17,5 pp ponderea cadrelor didactice care sesizează prevalențe îngrijorătoare ale stărilor de agitație (de la 21,4% la 3,9%)
- Scade cu 38,1 pp ponderea cadrelor didactice care sesizează prevalențe îngrijorătoare ale hiperactivității (de la 48,2% la 10,1%)
- Scade cu 25 pp ponderea cadrelor didactice care semnalează conflicte frecvente cu alți copii (de la 34,6% la 8,9%)
- Scade cu 15,8 pp ponderea cadrelor didactice care raportează prevalențe îngrijorătoare ale comportamentelor de tip tachinare – care rănesc sau exclud alți copii (de la 22,1% la 6,3%)
- Scade cu 15,1 pp ponderea cadrelor didactice care raportează niveluri îngrijorătoare ale acceselor de furie sau izbucniri temperamentale (de la 16,4% la 1,3%)

Specialiștii:

- **96%** dintre specialiști observă îmbunătățiri în bunăstarea emoțională a copiilor
- **94%** consideră programul util.
- **Toți profesorii** confirmă că programul le-a oferit instrumente noi și utile pentru prevenirea bullyingului.

Părinții:

- Crește cu 12 pp ponderea părinților care consideră că reușesc să îl ajute pe copil să își găsească locul și să fie acceptat în grup (91% față de 79% anterior)
- 64% dintre cadrele didactice raportează schimbare pozitivă în atitudinea părinților față de parteneriatul cu grădinița
- Crește cu 6,4 pp procentul părinților care apreciază că sprijină mai mult copilul să depășească situații dificile (de la 91% la 97%).

Comunitate:

- Creșterea cu 20 pp sentimentul de apartenență comunitară între părinți / 80% dintre părinți simt că au ceva în comun cu ceilalți părinți din grupă (față de 60%)
- Scade cu 7 pp ponderea părinților care declară că nu există în grădiniță preocupare pentru bullying (41% față de 34% ante)
- Crește cu 5 pp pondere părinților care declară că colaborează cu educatorii pentru a asigura copilului un mediu echilibrat și sigur (99% față de 94% ante).

De 35 de ani, Salvați Copiii România inovează constant în beneficiul copiilor, dezvoltând programe sociale și politici publice care aduc un impact real și durabil. Misiunea principală a organizației este de a sprijini cei mai vulnerabili copii care trăiesc în România, prin intervenții directe și prin dialog continuu cu autoritățile publice, pentru a se asigura că interesul superior al copilului devine o prioritate absolută. Experiența extinsă la nivel național îi permite să funcționeze ca o punte între societate și instituțiile statului, monitorizând atent modul în care sunt respectate drepturile copilului. În același timp, Salvați Copiii stimulează solidaritatea în rândul companiilor și comunităților, generând inițiative care îi încurajează pe toți să se implice în conturarea unui viitor mai sigur și mai echitabil.

Ca membru Save the Children International – cea mai mare organizație independentă dedicată drepturilor copilului, cu 30 de membri și programe active în 108 țări – Salvați Copiii România contribuie la viziunea unei lumi în care orice copil să se poată bucura de dreptul la viață, educație, protecție și participare. De-a lungul acestor 35 de ani de activitate, organizația a reușit să implice peste 4.159.000 de copii în programe și campanii care au generat schimbări de profunzime în viața lor, demonstrând că, printr-o abordare responsabilă și creativă, un viitor mai bun pentru fiecare copil poate deveni o realitate.

Cercetare realizată în cadrul programului
de educație socioemoțională și prevenire
a bullyingului *Să fim prieteni - Fără bullying*

Implementat de:

Salvați Copiii
Save the Children Romania

Intr. Ștefan Furtună nr. 3, 010899
sector 1, București, România

telefon: +40 744 360 915

e-mail: secretariat@salvaticopiii.ro

website: www.salvaticopiii.ro

Finanțat de:

fundatiaomvpetrom.ro